

Csicsó időszakosan megjelenő ingyenes lapja

Előszó

Az olvasónak talán úgy tűnhet, hogy a Csicsói Hírmondó nem jelent meg a megszokott időben. Valóban így volt. A megszokott kéthavi rendszeresség helyett egy kis szünet kerekedett. Ennek oka, hogy új erőket, gondolatokat, irányt fogalmaztunk meg az újságnak. Eljött az ideje annak is, hogy megalakuljon a Csicsó Polgári Társulás (Csicsó P.T.), mely a jövőben a Csicsói Hírmondót kiadja. Másik komolyabb ok pedig, hogy a szerkesztők alkotói, létrehozói voltak a „Csicsói történetek 1.” kötetnek, mely komoly erőket és időt kötött le. Emellett még segédkeztek a Gáspár Sámuel Alapiskola és Óvoda által kiadott Csicsócska iskolaújság szerkesztésében. Mozgalmas időszak után vagyunk. A jövőben szeretnénk tartani az újság 2 havonkénti megjelenését. A következő számokat 2015. október végén, majd 2015. december végén szeretnénk megjelentetni. Várjuk továbbra is a cikkeket, véleményeket, hogy közösségi életünk még színesebb, gazdagabb legyen.

A tartalomból

- Megemlékeztünk az 1965-ös nagy dunai árvívről (1-2.)*
- Köszönetnyilvánítás (2.)*
- Mesetábor sok-sok mesével (3.)*
- Az iskolában (4.)*
- Hurra, új a napközi (4.)*
- Az utolsó élő csicsói halász: Kovács János (4-5.)*
- Árvíz szülőfalumban, Csicsón (6.)*
- Magyar idők a Felvidéken 1938-1945 (6.)*
- Nemzeti gyásznap: Trianon (7.)*
- A csicsóka (8.)*
- Rejtvények (9.)*
- A csicsói labdarúgás kezdete (9-11.)*
- Sportolás a faluban (11.)*
- A Hold mozgásai és fényváltozása (12.)*
- Megfejtések (12.)*

Megemlékeztünk az 1965-ös nagy dunai árvírről

Az 1965-ös árvíz falunk történetének kiemelkedő eseménye volt, melyről június 14-én, 19-én és 21-én megemlékezést tartottunk. 19-én több mint 200 darab korabeli fotóból nyílt kiállítás a kultúrházban. Az estet a Gyöngykoszorú népdalkör nyitotta meg, mely három község: Csicsó, Füss és Kulcsod lakosaiból verbuválódott. Őket a község polgármesterének Földes Csabának a köszöntője követte. Az óvodások a „Hej Dunáról” című zenés-táncos műsorukkal léptek fel.

A Gáspár Sámuel Alapiskola növendékeinek zenés összeállítását Púzsér Márta tanárnő vezette. Nagy Zoltán csicsói fiatal egy Tompa Mihály költeményt szavalt el, Ásvány címmel. Ezután a helyi önkormányzat meghívását elfogadva Nédó Olga magyarországi hegedűművész lépett a színpadra és szívet gyönyörködtető hegedűjátékával kápráztatta el a közönséget. Nagy Edit tanárnő és két 8. osztályos tanítványa, Baraňovič Viktória és Földes Éva

filmvetítéssel egybekötött megemlékezése, mely az „Amikor a víz az úr” címet kapta, könnyeket csalt a megemlékezők szemébe, hisz a film visszarepítette őket 1965-be, abba az időszakba, amikor a tragédia történt.

Ezek után Kiss Nándor emlékezett vissza az akkori eseményekre. Az estet a Csicsó P.T. és a Cs.Cs.Cs. K.H.T. által kiadott „Így emlékezünk az 1965-ös nagy árvízre” című könyv bemutatója zárta.

Vasárnap a megemlékezés már a gáton folytatódott. Az ünnepi beszédek után a három község: Csicsó, Füss és Kulcsod önkormányzatai, valamint a meghívott vendégek megkoszorúzták az 1985-ben felállított emlékművet, mely épp azon a helyen áll, ahol 50 éve szakította át a Duna a gátat. A megemlékezést Ledeczky Réka 6. osztályos tanuló és Nagy Zoltán szavalatai színesítették. Gaál Sándor idős kulcsodi lakos mesélt az akkori hősokról, az árvíz pusztításáról, az újjáépítésről és az árvíz alatti példaértékű összefogásról. A Gyöngykoszorú népdalkör több Dunáról szóló dalt énekelt el, majd a himnusszal fejezte be a megemlékezést.

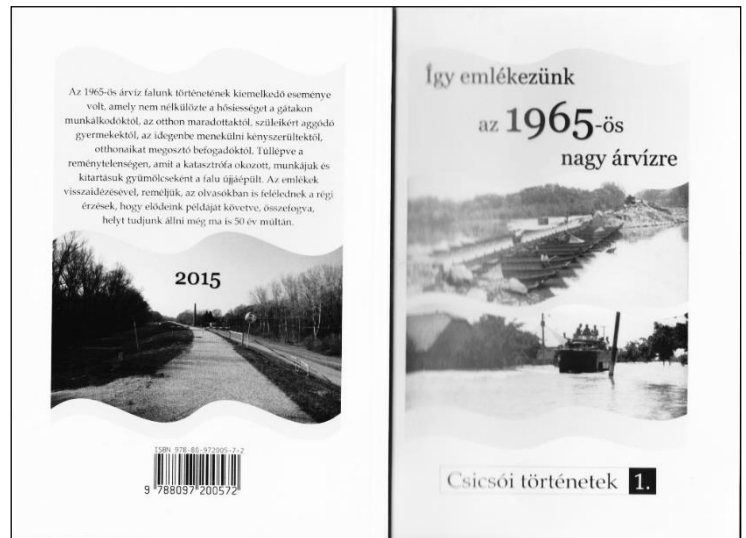
Androvics Adrianna

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönöm mindenkinek a munkáját, aki valamilyen módon részt vett az

„Így emlékezünk az 1965-ös nagy árvízre” című könyv létrehozásában.

*„Az élet nem az, amit az ember átélt,
hanem az, amire visszaemlékszik,
és ahogy visszaemlékszik rá,
amikor el akarja mesélni.”
(Gabriel García Márquez)*

Köszönet a visszaemlékezőknek: id. Bödök Dénes, id. Bödök János, id. Bödök Károly, id. Fél Dénes, Félné Szép Irén, Félné Kolocsics Erzsébet (és fényképek), Kiss Nándor mérnök, id. Kollár Géza, Kollár Károly, Kovácsné Fábik Erzsébet (és fényképek), Lakatos Károly, Németh Amália, Szabó Julianna (és fényképek), Szalai Mária (és fényképek), id. Szüllő Gyula, Tóth Rudolf alezredes (Szered), Szávoszt-Vass Dániel (Szigetköz).

Hálával gondolok nagytiszteletű Mikes Lászlóra, akinek a krónikája alkotja a könyv magját.

Köszönet azoknak, akiktől fényképeket kaptunk: Bödök Vilmos, Bödök Zsigmond(+), ifj. Bognár Gyula, Fábikné Megály Katalin, Simonné Szabó Margit.

Hálával gondolok Győri Istvánra, akitől a legtöbb fénykép származik.

Köszönet a tanácsaikért, hozzászólásaikért: Berecz Árpád, Bödök Pál (+), Bognárné Gaál Ibolya, id. Décsi Zoltán(Nagymegyer), Horváthné Bödök Erika, Kovácsné Nagy Hajnalka, Vajda Éva.

Külön köszönet Décsi László mérnöknek, a tartalmas előadásokért.

Köszönet polgármesterünknek Földes Csaba mérnöknek és nagytiszteletű PhD. Lévai Attilának, hogy alkalmat adtak a könyv bemutatására. Köszönet a Cs.Cs.Cs. K.H.T-nek az anyagi támogatásért.

Köszönet társaimnak a segítségért az adatgyűjtésben, szerkesztésben, a könyvnyomtatás anyagi és egyéb feltételeinek létrehozásáért, Androvics Adriannának, Mgr. Bödök Károlynak, Nagy Gézának. Köszönet Bödök Donátnak, a lelkiismeretes munkáért, a grafikai szerkesztésért.

Köszönet mindenkinek, aki segített a munkámban.

Nagy Amália, Csicsó

A könyvet a helyi kultúrházban lehet megvásárolni 7,- Euróért.

A nagy mesék, mesemondások ideje soha nem jár le - szerencsére. A mesékre mindig szükség volt, van és lesz, hiszen mindenki vágyik a varázslatra, a csodák átélésének élményére. A mese ugyanakkor rendkívül hasznos és nélkülözhetetlen a gyermek fejlődése szempontjából, hiszen annak segítségével gazdagodik fantáziája, szókincse, a mese szereplőivel azonosulva átélhet különböző helyzeteket, feloldhatja a benne felgyült feszültséget. A mesék nemcsak szórakoztatnak, hanem jelentős részben nevelnek is: az életről tanítanak, érzelmi kapaszkodókat nyújtanak és segítik a személyiség fejlődését. Az idei Mesetábor éppen e gondolatok alapjaira épült. A helyet a csicsói önkormányzat biztosította a helyi kultúrházban, ahol közel 50 gyermek üttött táborot „Túl az Óperencián, de az Üveghegyen innen”. A mindennapi meseolvasáson kívül a gyerkőcök a magyar népzenevel, néptáncsal és népi motívumokkal is megismerkedhettek. Különösen a lányok körében volt népszerű a kalocsai minták hímzése, rajzolása és festése. Őket Cseh Terike avatta be a titokba, aki maga is kiválóan kézimunkázik. Hamuban sült pogácsa is készült, igaz krumplis pogácsa formájában. Tarisznyába is kerülhetett volna, ha gyorsan el nem fogy, hisz a megvarrott tarisznyák csak arra vártak. A sok kézműves-foglalkozáson a gyerekek, többek között, festettek üveget, apró magvakból képeket ragasztottak, készítettek só-liszt gyurmákat, Micimackó és barátai figurás rajzokat. A Mátyás király korabeli rajzokat Viczencz Andrea segítségével készítették el. Egész héten egy nagy kincses ládikó állt a rendelkezésre, melyből minden

nap mesekönyvek és DVD-k kerültek elő. Olykor-olykor a mese interaktívvá vált, vagyis megelevenedtek, életre keltek a mesék szereplői. Ebben segítettek a csapatnak Nagy Edit, Szikonya Nikoletta, Pogány Krisztina és Domonkos Emese mesemondók. A Mulan rajzfilm klipjére két barnaöves kempo harcos Beke Adrián és Földes Tímea mutatta be Kata formagyakorlatát. A hét derekán útra keltek a táborozók, hogy megtudják, mennyire van messze az az Óperenciás tenger. Végigkerekedtek a Duna töltésén. Megcsodálhatták a dunai árvizes emlékműveket, valamint a sleppeket - uszályokat is, melyekkel a töltést torlaszolták el annakidején. Péntekre, vagyis az utolsó napra is jutott meglepetés, amikor néptáncoltak a gyerekek. Patócs Kinga előzőleg csárdást táncolt a nebulókkal. Beke Bernadett, Beke Noémi, Klánik Barbara, Ledeczky Réka és Androvics Zalán táncos ruhába öltöztek és a Tavaszi szél vizet áraszt és Bánat utca c. népzenekekre bemutatták frissen tanult tudományukat. Ezek után már csak a tábor kiértékelése és bezárása következett, melynek keretén belül Földes Csaba polgármester okleveleket és ajándékokat osztott szét a tábor vezetőinek, segítőinek és a táborozóknak. A legvégén az önfeledt diszko mellett sor került a torta felvágására is, melyet egy kedves anyuka adományozott a táborlakóknak. Ezúton mondunk köszönetet, a szülőknek, nagyszülőknek, az önkormányzatnak, az iskolai étkeзде alkalmazottainak, vezetőknak és mindenkinek, aki valamilyen módon segítette vagy támogatta ezt a csodálatos Mesetábort.

Androvics Adrianna, 2015. július 22.

Az iskolában

*Mint tudomány vásárába,
Úgy siess az iskolába.
Fohászkodjál, hogy itt Isten
Tanulásodba segítsen.*

*Jól elkészülj a leckére,
Tanítódnak tetszésére.
Írószered, papírosod
Készen tartsd minden írásod!*

*Reá nézz a tanítóra,
És figyelmezz minden szóra,
Együtt tanuló társadnak
Jó pajtást szerezz magadnak!*

*Tanulásban iparkodjál,
Társaddal ne civakodjál,
Soha ne tarts a rosszakkal,
Hanem magadnál jobbakkal!*

*Addig tanulj, míg időd van,
Hasznát vedd nagy korodban.
A kegyesség útjában járj,
tanulj, s így boldog léssz, csak várj!*

Református vallástani kézikönyv, 1931
Sárosi Gyula: Életrendszabályok
gyermekeknek

Hurrá, új a napközi!

2014 decemberében az iskolai klub gyermekei a régi napközis teremről egy sokkal kisebb helyiségbe költöztek. Ennek oka az volt, hogy a régi terem elkezdtek felújítani.

A napköziseink cseppet sem szomorkodtak vagy türelmetlenkedtek. Pontosan tudták, hogy a türelem új napközit terem! A felújítási munkálatok kissé jobban elhúzódtak a vártnál, de az eredmény kárpótolta a gyerekeket!

Az ünnepélyes átadóra 2015. május 4-én került sor, ahol nemcsak a gyerekek, de a vendégek szája is tátva maradt a csodálkozástól! Kijavított és újrafestett falak, modern parketta, színes gyermekbútor várta a napköziseket. De a meglepetéseknek még nem volt vége! A vendégek új játékokkal töltötték meg a szekrények polcát, cserepes növényekkel tették otthonosabbá a napközis termet.

A kívül-belül megújult napköziben szerencsére valami a régi maradt: a gyerekek jókedve. A napközisek boldog tekintetében minden nap benne van a köszönet és a hála azok iránt, akik újjá, élhetőbbé, gyermekcentrikusabbá varázsolták második otthonukat.

Mgr. Fitos Éva, Gáspár Sámuel Alapiskola és Óvoda

Az utolsó élő csicsói halász: Kovács János

Csallóközben, az egykori vadvizek országában élő ember a gazdag halállományban dúskálódva nemcsak a mindennapi élmét találta meg, de a megélhetését is biztosította kisebb vagy nagyobb családjának.

Több csicsói lakos ősi foglalkozással - úgymint csíkász, pákász, halász, vadász, madarász - kereste a lehetőséget a mindennapi, olykor fáradságos, de esetenként reményteljes élet megteremtéséhez. Ezek a foglalkozások nem az egyszerű műveletekhez tartoztak. Mindegyiknek megvolt az öröme, és türelmes munka után a több-kevesebb haszna. Mindez azonban kellő tudással és nehéz munkával járt. Így Csicsón is kialakultak halászdinasztiák, halászcsaládok, melyeknek foglalkozása és tudása

apáról fiúra szállt - örököelve annak minden csínját-bínját. Ezt a foglalkozást választotta a csicsói Kovács József (1904-1960) is, aki itt született a csallóközi faluban. Kovács József és felesége Hermina néni nyolc gyermeket nevelt fel, sok esetben küzdelmes, nehéz és felelősségteljes munkával.

Ennek a szép, nagy családnak negyedik gyermeke Kovács János, az utolsó élő halász, aki 1941-ben született Csicsón. Ahogy cseperedett, testvéreivel együtt korán kezdett megismerkedni édesapja foglalkozásával. A halászat akkor hálóval történt. A hálót maga a halász kötötte, alakította ki belőle a különféle halászeszközöket. Jó hálót kellett kötni, és sokat. A halásháló 50m hosszú és 2m széles is lehetett, különféle méretű vörsék (varsák), dobóhálók,

táplli (emeltyű, emelőháló), koca. Mondja nagy élvezettel János, akinek a hálószővés gyakorlásából kijutott. Hamarabb tudott hálót szőni, mint írni. A nehéz evezés és a hal befogása idősebb testvéreire, Józsefre és Imrére várt. Ifjú gyermekkorában csak az egyszerű halászatot szaporázta „cigány pecával” – ami egy 2,5-3 m-es gyűrűfa vesszőből vagy kőrisfa nyársból állt, amire kb. 2m-es zsinórt erősítettek-kötöztek erős házícérnából. A cérnát áthúzták egy parafa dugón, a cérnát gyufaszállal szorították a dugóhoz, a dugó alatt kilógó cérnára horog alakúra hajlított gombostűt erősítettek. És Jani ezzel kezdte a halászást, fogva pirosszárnyú keszeget, dörgécset (sügért), kárászt, amit éppen a kanálisokban, pőzsi, hosszúklábi és más tavakban-örvényekben talált. Miután befejezte az általános iskolát, édesapja mellé került halásznak. Bizony, először nehéz volt az evezőlapát is, de még nehezebb az evezőlapáttal fordítani a csónakot, vagy félárral szembefordítani a nagy testet. Idővel edződve, tapasztalatot szerezve, szokványossá vált ez a munka.

A halászó ember csak úgy tudott halászni, ha bérbe vette a Duna egyes szakaszát és a belvizeket. A halásztársak a bérelt részeket szigorúan tiszteltben tartották, tudva, hogy ez a bérlő halász megélhetését biztosítja. Jani elmondása szerint volt olyan eset, hogy idegenek, vagy helyi cigányok „rapsickodtak” (rapsic – vadorzó, orvvadász, orvhalász). Amennyiben megfogták, rajtakapták őket, az esetben a halat elvették tőlük, és büntetésből a nagy lehalászások alkalmával, ha szükség volt kisegítő munkaerőre, kötelesek voltak ingyen munkát végezni. De a munka befejezésével édesapja mindig ellátta őket is bőven hallal. Jani édesapjától eleinte a kifogott zsákmányt a helyi gróf, katolikus egyház alkalmazottai, helyi gazdák és helybeliek vásárolták. A rendszerváltás után, a szocializmusban, az állami gazdasághoz csatolták a halászatot, majd rövidesen a Szlovák Állami Halászat (Slovenské Štátne Rybárstvo) alkalmazottaivá váltak. Ekkor már két testvérével együtt dolgoztak. Az összes vízfelület az állam tulajdonába került, így a Duna és a Morva folyó országunkhoz tartozó része, a Dunamelléki belvizekkel, mint pl. az Apáti Duna-ág (Kulcsod és Medve között) stb. Ellátták az egykori kolozsnémai és szapi csárdát hallal, de jutott belőle másfelé is. 1992-ben aztán megszűnt a halász-szervezet.

János felett is telt az idő. A környéken sokan ismerik – tisztességes, igaz ember! Ismertem szaktudását, többször is felkértem, tartson hagyományörző napokon az általa készített halászeszközökből bemutatót. Mindig sikert aratott. Így hívták meg Nagymegyerre, nemcsak bemutatót tartani, de halászlevet is főzni. Mert a csallóközi

halászszerber igazi ízekkel készítette a halászlevet, az alapanyag mindig kéznél volt.

2008-ban, miután a komáromi Csemadok meghívást kapott Székelyföldre, kézműves bemutatóra, meghívtam Jánost is. Szorgalmasan előkészített minden halászeszközt, tükörhálót, húzó- és rekesztőhálót, vörséket, tápllit, kocát - kocahálót. Mindezekkel, és a kézművesekkel elindultunk az 1000 km-re lévő Kézdivásárhelyre, az Ojtozi-szorosba. A hosszadalmas út mindenkit megviselt. A buszban közbe-közbe hátramentem egy kis „szemszöktetővel” Jánoshoz, hogy el ne álmosodjunk. Jól is esett... Egy idő után azonban már a „szemszöktető” sem enyhített fáradtságunkon. Későn érkeztünk szálláshelyünkre. Kétágyas szobákban helyeztek el bennünket. A házastársakat külön, és külön a lányokat és a fiúkat. Azzal azonban nem számoltak, hogy páratlanul voltak a fiúk és a lányok. Kimaradt egy csinos 18 éves naszvadi énekes lány és egy 60 év feletti csicsói fess nyugdíjas, Kovács János. Ki lepődött meg jobban, máig sem tudni. Feleségemmel csak reggel értesültünk a nem mindennapi frigről.

A következő napon nagyon büszke voltam Jánosra. Bemutatójának nagy sikere volt Székelyföldön, és azt még felejthetlenné tette a csicsói halászlé, amit János főzött a füssi ATC kft. kavicsbányájának halaiból. A halakat előzőleg jól lehűtöttük, és 1000 km-en át hűtőtáskában szállítottuk. Nem kis meglepetésünkre, mind a 80 l halászlé elfogyott. Igen, 80 l, mert a székely ember hamisíthatatlan és nem hazudtolja meg önmagát. Miután 80-100 adagra való félkész alapanyagot hoztunk, két katlant kértünk üsttel. Mondták, hogy egy üsttel megoldják. Nem akartunk ellenkezni, gondoltuk, sűrűbb, kiadósabb adagokat főzünk. Pár percen belül 2 fogdmeg székely cipekedett egy böhöm nagy vashengerrel. Mikor megérkeztek, láttuk, hogy a vasdarab egy 80 l-es öntöttvas üst. Ilyen a székelyember! Jani nekilátott a főzésnek, beismerve, hogy már sokat főzött, de ekkora üstben még soha. A csicsói halászszeves fenségesre sikeredett, az utolsó cseppig elfogyott. A következő nap elmentünk az Olt folyóhoz. Itt látszott meg Jánoson, hogy igazi vadvízi ember. Korát meghazudtolva, kőről kőre ugrálva a meredek parton igyekezett a vízhez jutni. Teljesen feloldódott, gyűjtötte a különféle köveket, hozta nekünk mutatónak.

Ilyen élményekkel feltöltődve indultunk haza az utolsó csicsói halászszerberrel a távoli Székelyföldről. Igaz, kicsit szomorkásan, mert hazafelé már kevesebb „szemszöktető” (könny szökik az ember szemébe tőle, olyan erős ital) maradt.

Nagy Géza, Csicsó

Árvíz szülőfalumban, Csicsón

Amikor a TV-ben végignéztem az árvíz 50. évfordulójáról szóló tudósítást, nagyon meghatott a dokumentumfelvétel és elszorult a szívem a látottaktól. Kiss Nándor úr beszélt az átélt helyzetről Csicsón, meg a többiek, akik személyesen vészték át ezt az óriási tragédiát. Hatalmas csapás volt minden családnak, minden egyes embernek, állatnak, természetnek, ami nagy szenvedéssel járt. Azt, hogy egy ember sem vesztette életét, talán csak csodával, a jó Isten hatalmával lehet megmagyarázni. Aki ezt nem élte át, az nem is tudhatja, mi az, ha minden elveszik, tönkremegy, megsemmisül, mi az óriási reménytelenség, mi lesz most, hogyan kell megtenni az első lépést.

Én 1964-től Kassán élek. Nem voltam személyes résztvevője a tragédiának, de szenvedője igen. Tudom, hogy ez nagy különbség, de nem tudni semmit szülőkről, testvérekről, rokonokról,

embertársakról – arra a fájdalomra, örületre most is emlékszem. Segíteni nem lehetett. Nagyon messze voltam, és nem is tudtam, hogyan. Azt csak később tudtam meg, hogy anyukám és testvéreim hova kerültek, apuka maradt a faluban. A férjem szülei, akik már túl voltak a 70 éven, Kulcsodról, hozzánk jöttek Kassára.

Igen – mindenki előtt meg kell hajolni, tisztelni, megbecsülni mindenki munkáját, odaadását, elismerni az átélt szenvedést, igyekezetet, mellyel újra talpra tudtak állni, véghezvitték a talán lehetetlent. Ez nagyon nagy dolog, és hogy sikerült, csodálatra méltó.

Istenem, az akkori lakosok, akik már a temetőben pihennek, el sem tudják képzelni, hogyan néz ki ma a szülőfalum. Ezért becsüljük az eltávozottakat, a mai időseket, a résztvevőket, a túlélőket. Tiszteljük munkájukat, tehetségüket, kitartásukat, amivel úrrá lettek nehéz helyzetükön.

Köszönjük.

Az, hogy Csicsó, a szülőfalum, ma milyen gyönyörű, nekem hiányzott a TV adásból. Szabadjon megjegyeznem, hogy az árvíz utáni munkákban, javításokban az én apukám is részt vett. (Csémi Gusztáv 1911-1999, asztalos –N. A.) Ez engem nagy büszkeséggel és szeretettel tölt el.

Szeretem ezt a falut és lakosait, és kérem, hogy csak a szép emlékek maradjanak meg az árvízről, az a rossz soha ne ismétlődjön meg.

Szeretettel: Gaálné Csémi Jusztika,
Kassa 2015. június 10.

Magyar idők a Felvidéken 1938-1945

A Fórum Intézet igazgatójának és egyetemi tanárnak, Simon Attilának a könyve az 1938–1945 közötti „kis magyar világba” kalauzolja olvasóit. Ebben a közel hét évben az 1920-ban elcsatolt területek közül a Felvidék déli sávja újra Magyarországhoz került. Akit érdekel szülei, nagyszülei életének egy meghatározó szakasza, szeretné tudni, miért nem vehettek részt a választásokon a visszacsatolt Felvidéken, hogyan igyekeztek újra „birtokba venni” Kassát, vagy érdekli, miért teljesített végig gyengén a korszak felvidéki magyar focija, vegye kézbe, és olvassa el ezt a hiánypótló élvezetes stílusban megírt könyvet.

Nagy Amália

Az erdő fohásza

Vándor, ki elhaladsz mellettem,
hallgasd a kérésem.

Én vagyok tűzhelyed melege
hideg téli éjszakákon.

Én vagyok tornácod barátságos fedele,
melynek árnyékába menekülsz a tűző nap
elől, és gyümölcsöm oltja szomjadat.

Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja.

Én vagyok asztalod lapja,
én vagyok az ágy, amelyben fekszel,
a deszka, amelyből csónakodat építed.
Én vagyok a házad ajtaja, bölcsőd fája,
koporsód fedele.

Vándor, ki elhaladsz mellettem,
ne emelj rám kezet!

Ne bánts!

Nemzeti Gyásznap TRIANON

„Most Lomnic ormán rakjunk nagy tüzet
Versailles-ig lobogjon az üzenet
Hogy megroppant bár karunk ereje
Nem nyugszunk bele, nem nyugszunk bele!”

Reményik Sándor: Nem nyugszunk bele!

1920. június 4-én, 16,30-kor írták alá a franciaországi Versailles-hoz tartozó Nagy-Trianon - kastélyban az első világháború utáni békeszerződést.

Versaillesben, egy gyászos békekötéssel elszakították Magyarország nagy részét az anyaországtól, és ezzel megkezdődött a határon túlra rekedt magyarok számkivetettségének keserű sorsa. Területi elcsatolással 282.870 km²-ből 191.756 km²-t csatoltak el, 18.264.533 lakosból 10.782.579 lakost. Mi, akkor elcsatolt magyar nemzetiségűek 1.084.343-an voltunk itt Csehszlovákiában. A trianoni békeszerződés traumája a mai napig itt kísért. Múltunkat ne felejtsük el! Emlékezzünk a 95 évvel ezelőtti eseményekre! Mondjuk el gyermekeinknek, unokáinknak!

Egy ünnepségen részt véve tanultam egy általam eddig nem hallott verset:

Vályi Nagy Géza: Három könny...

Három könny van a szempillámon,	Az első könny, mely úgy éget,	A harmadik - legnehezebb
Nehéz, forró mind a három!	Síratja a Felvidéket!	Erdélyország, érted pereg!
Lelkem legmélyéről jöttek	A második - a legdrágább	Érted pereg - vagy tán másért,
Szemembe a drága könnyek!	Téged gyászol Bácska, Bánát	Egész nagy Magyarországért!...

„Amit erő és hatalom elvesz, azt idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják. De miről a nemzet, félve a szenvedésektől, önmaga lemondott, annak visszaszerzése mindig nehéz, s mindig kétséges.”

Deák Ferenc

Különböző írásokból jegyezte idős Bödők Dénes

Ejnye-bejnye te rossz kecske!
Már megint csínyt tettél a kertbe!
A minap is, hogy hazajöttél,
A hátamba olyant döftél!
Megrendült az egész testem,
Tántorogva földre estem.
Ha így viseled magadat,
Megrázom a szakálladat!

Egyszer egy kecskének volt egy kisgidója.
Drága szemefénye, aranyos bimbója.
Nagyfogú farkasról mesélt neki sokat:
Hogy aki szót nem fogad,
Elviszi a farkas.
Viszi az erdőbe, hamm, bekapja ottan.
Hallod-e hogy ordít most is a vadonban?
Hallgat a kisgidó a mesére szépen.
Kis fejét lehajtja mamája ölébe.
Ugye, én jó vagyok?
Nem visz el a farkas?
Jó vagy kisgidócskám,
Csak mindig rám hallgass!

Nyanya meséi a legkisebbeknek, emlékezetemből írtam, Nagy Amália

A csicsóka

(*Helianthus tuberosus*) az őszirózsafélék családjába tartozó gumós évelő, gyógynövény. Észak-Amerikából a 17. század elején került Európába.

Közeli rokonságban áll a napraforgóval. Tavasszal akár össze is lehet őket téveszteni, de később már nem, mert a csicsóka sárga virágai a napraforgóéhoz képest kicsinyek, és jóval később, augusztus elején nyílnak. A növény szára (azonos talajviszonyok között) a napraforgóénál vékonyabb és magasabb, akár 3 m magasra is megnő. Magot a csicsóka virága nem érlel, ezért a gumók elültetésével szaporítják.

A csicsókagumónak a burgonyánál 5-6-szor nagyobb rosttartalma gátolja a szénhidrátok és hizlaló tápanyagok felszívódását, fokozza laktató hatását, és meggátolja a székrekedés kialakulását. Kedvező biológiai adottságait pedig fokozza a kálium, kalcium, magnézium, foszfor és cink ásványianyag-tartalma, a béta-karotin, B1-, B2-vitamin, niacin-, és C-vitamin-tartalma. Életfontosságú aminosavak találhatók benne. Gumói főleg inulint tartalmaznak. Az inulin legnagyobb haszna probiotikus tulajdonságában rejlik - tápanyagul szolgál a hasznos bélbaktériumoknak. Keményítőt csak csekély mennyiségben tartalmaz.

Ezt a nálunk alig ismert gumós zöldséget a nagyvilág elegáns éttermeiben gyakran homár, libamáj, szarvasgomba, nemes tengeri halak, fésűkagyló és más drága ételek társaságában tálalják.

Szinte minden alapanyagunkkal harmonizál. Fogyaszthatjuk nyersen, salátákban, párolhatjuk, főzhetünk belőle szószokat, kifacsart levéből kitűnő turmixital készíthető – narancssal, citrommal, mézzel, almával, de köretként csicsókalepényt készítenek belőle, vagy krumplipürészerűen készítik el, és kelbimbóhoz, csirkéhez adják.

Csicsókakrém

Hozzávalók:

1/2 kg csicsóka
5 dkg vaj
1 dl tejföl
1 csokor petrezselyem
Só
Bors

Elkészítés: A megtisztított csicsókát sós vízben puhára főzzük. Mikor kihűlt pürésítjük, fűszerezzük. Píritóssal kínáljuk!

A csicsókával helyettesíthetjük a krumplit. Készíthetünk pogácsát, levest, salátát, tócsnit és olajban kisütött csicsókagerezdeket.

Csicsóka, (szlovákul: Čičava, korábban Čičovka) község Szlovákiában, az Eperjesi kerület varannói járásában. 2011-ben 1192 lakosából 590 szlovák és 518 roma volt.

1239-ben István ifjabb király oklevele említi először. A közeli Csicsva várának uradalmához tartozott. 1363-ban három részből, Nagy-, Felső- és Középcsicsókából állt. Valószínűleg az egykori

Nagycsicsókából fejlődött ki a mai település. A község a 15. században a Rozgonyiak birtoka, majd később a Szirmayaké és a Callemberg bárói családé. 1772-ben Mária Terézia urbáriuma idején Szirmay Sándor birtoka mintegy 200 jobbággal. A Szirmayak után 1867-ig Callemberg Frigyes báró birtoka, ezt követően a Benczúr családé.

Internetről tallózta Nagy Amália

Rejtvények

1.	2.	3.	4.		5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	S	R			R				S		
								S			
											S
			S			R					
		S				S					
										R	
S											S
	S										

2. Szórejtvény:

A megfejtés egy használati tárgy

Ábrahámnak
nem volt fia.

3. Egy fiú azt mondta: Annyi fiútestvérem van, mint lánytestvérem. Nővére viszont ezt mondta: háromszor annyi a fiútestvérem, mint a lánytestvérem. Lehetséges ez? Hányan vannak a testvérek, hány a fiú és hány a lány?

4. Ha egy kenyér ára 60 cent és egy negyed kenyér ára, akkor mennyibe kerül egy kenyér?

Nagy Amália

A csicsói labdarúgás kezdete

Idáig még nem jutott eszébe senkinek, hogy leírja azt, vajon mikor is kezdődött falunkban ez a sport. Én 72 éves fejjel rá tudtam venni magam, hogy papírra vessem, mert bizony minden falun nagy forduló volt a maga idejében.

Azt nem akarom részletezni, hogy mit is rugdostunk, amíg az első futball-labda megjelent a faluban. Akkor írtuk Isten jóvoltából az 1933-as évet, amikor Fél László hajós az első labdát hozta a keresztgyerekeinek. Ezek a szerencsések Domonkos Gyula és Imre voltak, pont a szomszédunkban laktak. El lehet képzelni, mennyit hajtottuk ezt a labdát! Aztán meghozták a másik labdát is. Fél Lajos hajós hozta a fiának. Két labda volt, így a gyerekek is kétfelé osztódtak, ahogy a falu maga is ősidőktől: alsó és felső falusiakra. Aztán folytak a heves küzdelmek, míg a szegény labdák ronggyá nem váltak. Ekkor aztán bajban voltunk! Szerencsére akkor a családok

népesebbek voltak, legalább négy-öt gyerek mindenütt. Így szinte fillérekből összegyűjtöttük a labdára valót. Így múltak az évek 1940-ig. Néhányan már középiskolába jártak, már láttak igazi meccseket. Ők aztán a nyári szünetben összeállították a csapatot, aszerint, hogy ki hogy tud futni vagy milyen biztosan tud rúgni. Ekkor Magyarországhoz tartoztunk.

1940. június egyik vasárnapján átmentünk Füssre. Ez volt az első hivatalos barátságos mérkőzés, ahol drágán megfizettük a tandíjat. A mérkőzés napján csúnya, szeles idő volt. Az első féldőben nekünk kedvezett a széljárás, 2:0 eredménnyel jöttünk le a pályáról. A második féldőben azonban csúful 12 gólt kaptunk. Kinevettek bennünket, de tanácsokkal is elláttak. Náluk már évekkel előbb volt labdarúgócsapat. A visszavágó már jobban sikerült. 3:1 arányban győztünk.

A legelső csapat tagjai beosztás szerint:

Ezekből csak a jobb szélső és a jobb half helye volt a változó, így jól ismertük egymást. Akkor még más volt a hadrend, az egész pályán játszottunk.

Pályánk a falutól 2,5 km-re levő nagylegelőn volt. A vonalakat kapával húztuk meg. A pásztoroké maradt a gond, hogy a teheneket legalább szombat-vasárnap ne engedjék a pályára. Gondolhatják miért! Ez a csapat játszott kisebb-nagyobb sikerekkel a háború végéig.

A háború végén dresszünk is lett. Mindenkinek volt fekete klott-gatyája. A lányok, két oldalára fehér csíkot varrtak. Magyar-katonai ingeket zöld dióval barnára festettünk. A lányok fehér anyagra kék betűkkel ráslingelték a jelet: CS.A.C. –csicsói atlétikai club. Ezt rávarrták az ingekre. Saját bakancsban játszottunk, teljesen szétrúgtuk, legtöbbször mezítláb fejeztük be a meccset. A felavatás tökéletes volt, 3:1-re legyőztük a füssieket.

Ezután nagy törés következett. Visszahelyezték a határt. Középiskolás tanulóink kilátástalannak látták helyzetüket és 1946 telén a Duna jegén átmentek Magyarországra.

Nagy veszteség érte a csapatot! Akkor azért még több fiatal volt a faluban, lett utánpótlás. Pár éven belül újra fel tudtunk zárkózni az élvonalba.

1949-cel folytatom, amikor mi magyarok is megkaptuk a csehszlovák állampolgárságot. A grófi birtokra telepített szlovákok megalapították a földműves szövetkezetet. Egy Marcinka nevű szlovák finác igen szerette a futballt és 1950 őszén 6 futballcipőt vetetett a szövetkezettel. Az öröm mellett bánat is ért bennünket. Az állampolgárság azzal járt, hogy be kellett vonulnunk katonának, a ténylegesek 1950 őszén 2 évre, a tartalékosok 1951. febr. 16-án 6 hónapra. Azért volt bőven fiatal tartalék. 1950-ben a magyar gazdák is beléptek a szövetkezetbe, ez is kis fellendülést hozott a csapatnak. A járási bajnokságba is benevezett. A pálya átkerült a kastélypark mellé,

ahol esténként „rugdalóztunk”. Ez volt a tréning, de már ez is nagyon jó volt az erőnlét növelésére.

Néhány nevezetesebb meccset leírok:

A csicsói határba minden éven cserkészek jártak Pestről. Sokat tanultunk tőlük.

Egyszer kulcsodiakkal játszottunk. Nagy reményekkel jöttek hozzánk, mert hat játékosuk Győrből és Nagybajcsról volt. Mégis alulmaradtak 3:2-re. Hívtak bennünket aztán Nagybajcsra, de nem vállaltuk, mert ott is a győriekkel kellett volna szembenéznünk. No meg ladikkal kellett volna átkelnünk a Dunán!

Az 1950-es években a szövetkezetnek a csúcsmunkákban egy pozsonyi húsüzem segédkezett. 1953 vagy 1954 nyarán meghallották, hogy van itt futballcsapat. Kihívtak bennünket mérkőzésre. Mikor megtudták, hogy még edzőnk sincs, edzőt is küldtek egy csütörtöki napon, hogy kioktasson bennünket. Eljött a várva-várt vasárnap. Nagy híre ment, hogy a csicsóiak pozsonyiakkal fognak megküzdeni! Az erőnlétünk jó volt és a lelkesedés is nagyon hajtott bennünket. A hazaiak teljes erőbedobással indultak és a meccs végéig meg is tartották. Meg is lett az eredménye, a félidő végén 4:0-val a javunkra ültünk le a pálya közepén. A második félidő már enyhébb volt, már csak 2 gólt kaptak a pozsonyiak. Így 6:0 vereséggel utaztak haza. Szidták az edzőnek kinevezett csapattársukat, aki a meccs elején azzal bízta őket, hogy csak libapásztorokkal kell kiállniuk.

Néhány játékost el akartak csalogatni, de nem mentek. Megérdemlik, hogy megnevezzem ennek a csapatnak a játékosait:

Fajnor Kamil nagyon jó kapus volt, két hátvéd: Csóka József+ , Nagy Károly+, fedeztek: Bencsik György, Fél László+, Belák Vilmos+, csatársor: Nagy Benő+, Kolocsics Károly+, Belák Lajos+, Andris Ján+, Bartos Gusztáv+.

A vezetésről:

A tiszteletbeli elnök dr. Czina Kálmán+ írnok volt, a titkár Peczke János+ tanító. Szombatonként a Spallér úton összegyűltünk és megbeszéltük a következő meccsre az összeállítást és a teendőket. Az ő dolguk csak annyi volt, hogy meghallgatták. A pályát is a játékosok tartották rendben.

Ma mindenért a vezetést okolják. Ott nem keresik a hibát, ahol van. Legtöbbször a hiba a játékosokban van, nem tudnak szívvel-lélekkel játszani.

Ezzel a krónikám befejezem, mert a többiről már lehetnek írásos feljegyzések. Ha valaki kételkedik írásom valóságában, érdeklődhet a még élő tanúktól.

Írta: Nagy Károly (1924-2000), 1996. december 25.

Az írásban említett személyek közül már csak Bencsik György él. Az első focisták közül tavaly halt meg legutoljára 93. évében Varjú Kálmán, aki gépészmérnök volt a győri vagon és gépgyárban.

(Nagy Amália, 2015. augusztus 14.)

*Csicsói futballcsapat 1950-60-as évek
Balról jobbra, felülről lefelé:*

*Jaskó, Bartos Gusztáv, Belák Lajos, Nagy Károly, id. Szabó János-Öcsi, Andris Ján
Bartos György, id. Belák Vilmos, Zelenyánszky, Csóka István
Id. Fél Károly, Danics István, id. Fél László-
Hosszú, Szép Kálmán-Cseccse*

*A felújított sportpálya átadása 2000-ben,
a szalagot Nagy Károly és Bödők József vágta el,
és a kezdőrúgást ők végezték.
A kép jobb szélén Polgár Tibor polgármester.*

További képeket itt talál:

<http://csicso-nagy.uw.hu/fo-o-Csicso-NAGY-A/05-futball.htm>

Sportolás a faluban

A mozgásnak sok jótékony hatása van a szervezetünkre. Ezt tapasztalhatja meg az, aki nekifog rendszeresen valamilyen sportnak. A fiatalabbak gyorsabbnak, fittebbnek tűnnek. Az idősebbek lassabban ugyan, de kitartóbban mozognak. Falunk sportélete talán fellendülőben van. Egyre többünknek jön meg a kedve a mozgáshoz, idősebb korban is. Csicsó sportszervezete anyagi gondokkal küzd. Egyelőre a futballra helyeződik a hangsúly, ezen belül

is az ificsapatra. A jövőben viszont más sportágak is teret kaphatnak a sportszervezeten belül. A sportágak elterjedése attól függ, vannak-e szervezők, akik összefogják az adott sportot és szervezik falusi szintjén vagy komolyabb versenyszinten. Egyre többen járnak idősebbek is futni, kerékpározni. Aki mozog, tanúsíthatja, hogy jobb a közérzete, csökken a fáradékonysága, fittebb, üdőbb. Gyerünk hát!

Mgr. Bödők Károly

A Hold mozgásai és fényváltozása

A Hold, a Föld hűsége kísérője, miközben forog tengelye körül, a Földet is megkerüli. Természetesen a Földdel együtt egy év alatt a Napot is körüljárja. Tengely körüli forgásának időtartalma pedig megegyezik a Föld körüli keringésének idejével (27,32 földi nap) - A Föld dagályfékező hatása „megfogta” a Holdat. Ezért a Hold mindig ugyanazt az oldalát, „az arcát” fordítja a Föld felé.

Kép: Telihold

Bödök Zsigmond **Harmatlegelő** című könyvéből

Köszönjük mindenkinek, aki az újságunk szerkesztésében részt vett. Szeretnénk mindenkit arra buzdítani, hogy leírja gondolatait és megossza másokkal. Ezzel is színesítve csicsói közösségünk életét.

Szerkesztőbizottság: Androvics Adriana, Mgr. Bődök

Károly, Nagy Amália

Grafikai szerkesztő: Bödők Donát

ISSN 1339-5300

Číčov o.z. – Csicsó P.T.

946 19 Čičov, Dunajská 46/16, Slovakia
Elérhetőség: info@csicso.eu, www.csicso.eu

A Hold fényváltozását a Föld, a Hold és a Nap kölcsönös helyzetének állandó változása okozza. Vagyis: Ha a Hold a Nap és a Föld között van (a Nap a Hold mögött van), akkor a Föld felé eső fele árnyékban van, tehát nem látható, ekkor újhhold van. Ha a Föld van a Hold és a Nap között, akkor a Föld felé néző oldalát teljesen megvilágítja a Nap, ekkor telihold van. Az ezüstösen fénylő telihold fokozatosan C betű formájú sarlóvá csökken, majd eltűnik. Ekkor van újhhold, amit sejtelmesen izzónak látunk. Később D alakúra dagadva nő újra teljes koronggá. A holdkorong formája 29,5 napos periódusban változik.

A két periódus - 27,32 és 29,5 nap - közötti különbség a Nap körüli mozgásból adódik.

A holdfogyatkozás során a Hold részben vagy egészen a Föld árnyékába kerül. Akkor jön létre, ha a Föld a Nap és a Hold között van, és a Föld árnyéka vagy félárnyéka a Holdra vetődik. A teljes holdfogyatkozás során a Hold teljesen a Föld árnyékába kerül. Ilyenkor azonban mégsem sötétedik el teljesen a holdkorong, hanem fénye narancsvörösre változik, halványan-sejtelmesen dereng, mintha fátyol takarná. Részleges holdfogyatkozásról beszélünk, ha a Hold csak részben lép be a Föld árnyékának belső részébe. Ilyenkor a Föld szürke árnyékot vet a Hold felszínének egy részére.

Ebben az évben szerencsénk van, teljes holdfogyatkozást 2015. szeptember 28-án, hétfőn, kb. hajnali 4 órától fél hatig - 4 óra 47 perckor maximális - láthatunk. Ha az időjárás engedi, ne szalasszuk el!

Nagy Amália, forrás: internet

[illegible]

Megfejtések:

